REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 37. **Brașov, Joi 17 Februarie (1 Martie).** **1900.**

Situațiunea în Austria.

Astăḑĭ Majestatea Sa este așteptat în Viena. Presența monarchului, care era hotărît sĕ petrécă câte-va sĕptĕmânĭ în Budapesta, este în Viena urgent reclamată. Ministrul de esterne Goluchowski și ministru-președinte Koerber au fost în capitala ungară și au raportat Majestății Sale asupra situațiunei critice. In urma acésta, se vede, monarchul a luat hotărîrea sĕ plece în vechia sa reședință.

Intr'adevĕr, nicĭ-odată în timpul crisei parlamentare atât de îndelungate, nemulțumirea cu mersul lucrurilor n'a fost așa de mare în tóte părțile și spiritele în tóte taberele n'au fost mai iritate ca acuma. Deschiderea „Reichsrath“-ului a fost par'că un semnal pentru isbucnirea din nou și mai vehementă a nemulțumirilor de tot felul. Mai ales obstrucțiunea Cehilor se baséză pe motive naționale și de drept public; apoi protestele și demonstrațiunile socialiștilor și în fine demonstrațiile ațîțătóre ale estremilor germanĭ naționalĭ din cameră, au causat iritațiunea și îngrijirile, carĭ dau nota principală a situațiunei actuale. La tóte acestea se mai adauge și încordarea cea mare, ce s'a produs între populațiunea din Viena însașĭ prin faptul, că dietei provinciale din Austria-de-jos a votat tocmai ḑilele acestea noua lege electorală pentru comuna Viena, atât de mult combătută de către socialiștĭ și de către liberalii germanĭ.

Dumineca trecută partida social-democrată din Viena a conchemat o mare adunare de protest în contra nouei legĭ electorale, ce s'a adus și votat cu concursul partidei primarului Lueger. După întrunire s'au adunat pe strade mai multe mii de persóne mai cu sémă lucrătorĭ, și au arangiat o așa numită promenadă de demonstrațiune. Poliția a trebuit sĕ întrevină, făcĕnd multe arestărĭ.

Mai este și alt nĕcas, care agită pe socialiștĭ: greva lucrătorilor la minele de cărbunĭ, care duréză acum de-aprópe două lunĭ și la care iau parte vre-o 60—70 de mii de lucrătorĭ de mine. Urmările grevei se resimt fórte mult nu numai în cercurile industriale, dér mai ales în clasele mai sĕrace, carĭ din causa scumpirii prea marĭ a cărbunilor sufer de lipsă de combustibil. Socialiștii nu-s mulțumițĭ cu atitudinea guvernului în afacerea grevei. Acestei nemulțămirĭ i-au dat espresiune drastică deputații socialiștĭ, precum vĕḑurăm, în ședința de Vinerĭ a camerei deputaților, cerĕnd sĕ se pună urgent la ordinea ḑilei cestiunea aplanării grevei amintite.

Anunțându-se, că camera va ține ședință Lunĭ, lucrătorii în masse marĭ s'au adunat înaintea parlamentului și a trebuit sĕ se desfășure mare putere de poliță pedestră și călărĕță atât în parlament, cât și înaintea palatului împĕrătesc pentru a împiedeca, ca demonstrația sĕ nu degenereze în turburărĭ.

In decursul ședinței de Lunĭ a camerei nu s'au mai repetat scenele furtunóse din ședința trecută. Desbaterile au urmat mai liniștit, nimic nu s'a petrecut însĕ ce ar justifica speranța, că furtuna, ce s'a arătat în ultima ședință va trece curĕnd și ușor.

Mai întâiŭ este a-se remarca declarația, ce a făcut'o președintele camerei la deschiderea ședinței de Lunĭ, esprimându-șĭ adênca părere de rĕu pentru cele petrecute Vinerĭ și adresând deputaților rugarea urgentă sĕ se pórte în viitor așa, ca sĕ nu provóce chemarea la ordine din partea presidentului. Dr. Fuchs, președintele, a pronunțat apoi cuvintele semnificative: „Décă s'ar continua o astfel de purtare în cameră, *ar trebui sĕ mĕ tem în adevĕr de sórtea parlamentarismului în Austria*“.

Avertismentul acesta al presidentului, vré sĕ ḑică cu alte cuvinte: băgațĭ de sémă ce facețĭ, ca sĕ nu urmeze disolvarea camerei și în cele din urmă póte chiar sistarea constituției și inaugurarea unei noue ere absolutiste.

Din decursul desbaterilor ce au urmat se póte conchide, că partidele din drépta, luând afară pe Cehĭ, s'au înțeles a face sĕ se voteze legea de recrutare, reservându-șĭ apoi de a-șĭ precisa posițiunea față cu atitudinea obstrucționistă a Cehilor. Camera a și terminat Lunĭ cetirea întâiŭ a legii de recrutare. Unul din vorbitorii Cehilor a declarat, că aceștia vor vota în contra legei, însĕ nu ca demonstrațiune de ură contra armatei, ci pentru-că sunt mâhnițĭ asupra atitudinei cercurilor ei conducĕtóre.

Se póte dér ca Cehii față cu acésta lege sĕ nu facă obstrucțiune, dér tot așa de bine se póte sĕ voiască a împedeca votarea ei la a doua cetire, décă până atuncĭ guvernul nu va face ceva pentru a-i mulcomi.

Din nou se ridică dér o grea problemă, pe care guvernul austriac e chemat sĕ o resolve. Fórte puținĭ sunt însĕ aceia, carĭ mai speréză, că-i va succede a-o resolva în bine.

Controlarea învĕțămêntului.

O mĕsură fórte salutară s'a luat din partea Consistorului archidiecesan din Sibiiu în ceea ce privesce controlarea învețămêntului din școlele române confesionale gr. or. ale Archidiecesei. Sinodul archidiecesan de repețite-orĭ a insistat, ca școlele sĕ fie visitate prin comisarĭ anume trimișĭ ai consistoriului; s'au și trimis în anumite casurĭ comisarĭ în locurile, unde s'a ivit trebuința; dér o *visitațiune sistematică* și *generală* nu s'a făcut. Acésta are sĕ se facă acum.

Consistoriul a numit 9 comisarĭ specialĭ ai sĕi din cler, carĭ încă în decursul acestui an școlar vor avé sĕ cerceteze pe cât se va puté tóte școlele de pe teritorul încredințat lor, în special însĕ acelea, despre carĭ se presupune, că au mai mare lipsă de-o revisiune mai intensivă. Aceștia vor avé apoi sĕ informeze fidel și amĕnunțit Consistoriul atât în ce privesce mersul și desvoltarea instrucțiunei, activitatea învĕțătorilor, cât și în privința edificiului școlar întru cât este séu nu corĕspunḑĕtor, întru cât școla e îndestrată cu cele de lipsă, întru cât elevii sunt provĕḑuțĭ cu cărțĭ etc. etc. Comisarii mai sunt însărcinațĭ a-șĭ estinde atențiunea lor și asupra tuturor afacerilor bisericescĭ și epitropescĭ, ér despre tóte acestea vor avé sĕ facă raport amĕnunțit Consistoriului.

Mĕsura acésta, despre care Consistoriul publică în numĕrul sĕu de astăḑĭ o circulară subscrisă de I. P. S. Sa mitropolitul Ioan *Mețianu* și ierodiaconul și secretarul consistorial Dr. Elie Cristea — este cât se póte de binevenită și nu ne îndoim, că d-nii comisarĭ vor înțelege importanța ei și vor căuta a fi cât se póte de zeloșĭ și consciențioșĭ.

Ca comisarĭ sunt numițĭ următorii domnĭ:

1) Pentru protopresbiteratele Brașovului, Branului, Făgărașului și al Treiscaunelor: Dr. Vasile *Saftu* paroch în Brașov.

2) Pentru protopresbiteratele Sighișórei, Cohalmului, Mediașului și al Têrnavei: Mateiŭ *Voileanu*, protoiereu și asesor cons. în Sibiiu.

3) Pentru protopresbiteratele Sibiiului, Seliștei, Mercurei, Avrigului și al Agnitei: Dr. Daniil P. *Barcianu*, prof. sem și ases. cons. în Sibiiu.

4) Pentru protopresbiteratele Sebesușului, Orăștiei, Devei și al Geoagiului: Ioan *Droc*, ppresb. și ases. cons. în Mercurea.

5) Pentru protopresbiteratele Zarandului, Hațegului, Iliei și al Dobrei: Dr. Pavel *Oprișa*, prof. gimn. în Brad.

6) Pentru protopresbiteratele Abrudului, Câmpenilor, Albei-Iulie și al Lupșei: Sergiu *Medean*, ppresb. în Sebeș.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Un erou uitat.

(Amintirĭ din rĕsboiul dela 1877.)

— Fine. —

II.

Séra, la Poradim, Impĕratul sĕrbătorind victoria, a dat masă întinsă tuturor celor, carĭ au luat parte la luptă. Petrecere la Impĕratul, bețiă în lagĕrul muscălesc. Ai noștri obosițĭ ca vai de ei, cârpindu-șĭ hainele sdrențuróse, unii mâncau, ce bruma le-a căḑut la îndemână, alții își spălau ranele ușóre oblojindu-le cu unt de pojarniță adus de-acasă, fiă-care cu nevoia lui, însĕ cu toții ferindu-se de bĕutura, care fură mințile.

— Grea luptă, mĕi Ioane!

— Grea Morarule!...

— Câțĭ am rĕmas?

— Din 250 numai 82....

— Sĕrmanii!... Dumneḑeu sĕ-i ierte!

— Așa li-a fost scris...

— Pe aceștia, îi îngropăm mâne creștinesce, fără sé-șĭ fi făcut rîs păgânul de trupurile lor.

— Ni-o ajuta Dumneḑeu.

— Da de căpitanul nostru, hei! ce ḑicĭ?....

— Minune mĕ!... a scăpat ca prin urechile acului, deși mereu în frunte și totdéuna acolo, unde era toiul primejdiei.

— Cum sĕ nu te ducĭ nebun, când te călĕuzesce un așa om!... Ș'acum îi aud graiul: „Inainte copii, curagiŭ, o sĕ ne ajute Dumneḑeu!“ Par' că era Fĕt-frumos, că dór numai așa o fi fost Fĕt-frumos, bun la suflet, drept la judecată, și bărbat în luptă.

— Mai rĕmâne vorbă?...

— Când l'a rănit arapul, eram lângă dênsul, nicĭ n'a crîcnit; numai s'a oțĕrît puțin și uitându-se cu dispreț la pocitura cea buzată, i-a aruncat un pumn de țĕrînă în fața.

— Și când i-a tăiat cele trei degete dela mâna déptă, le-am vĕḑut eu căḑute, erau pline de viață, tremurau sĕrmanele par' că șĭ căutau trupina. După-ce s'au scurs de sânge s'au sgârcit încetinel, îngălbinindu-se ca turta de céră, și au rĕmas acolo, reslețe pentru veciă.

Cam așa vorbiau între dênșii ostașii noștri. . . . .

. . . .

La Poradim, masa era pe sfîrșite. Impĕratul ridică un toast în cinstea vitejilor, felicită pe comandanțĭ, apoi întrébă cu dinadinsul, unde sunt acei, carĭ au condus a doua parte a asaltului?... Raportul dat era prea laconic: „*S'a luat reduta*“ și alt nimic.

La întâia întrebare marii Ducĭ și întreg statul-major cercetau numĕrósele mese, ca sĕ vadă eșind din rêndurĭ comandanții... Nimenĭ!

Impĕratul mâhnit rosti:

— Cum? au rĕmas cu toții pe câmpul de luptă? nicĭ unul n'a scăpat?

Aceeașĭ tăcere.

Impĕratul, care urmărise aprópe tóte mișcările, părea mirat.

— Mi se pare, că au luat parte și Românii?

— Da!... rĕspunse un șef, o simplă companiă, un numĕr neînsemnat de ómenĭ, cu un căpitan, și...

— Sĕ viă căpitanul, décă mai trăesce!...

Din fundul meselor, étă se ridică și înaintéză anevoiă, un om ca la cincĭ-ḑecĭ de anĭ, cărunt, palid la față, descoperit, cu fruntea legată, mâna déptă atêrnând de gât, piciorul umflat, haina ruptă ciuruită de glónțe și baionete;... astfel se opresce înaintea Țarului.

— Cine eștĭ? întrebă Impĕratul.

— Căpitanul, care a comandant compania, rĕspunse el în muscălesce.

— Al cui fiu eștĭ? ḑise ér Țarul, mirat, că scie limba nordului.

— Sunt fiiul preotului C...... din Tataraș.

— Tataraș, în ce țĕră?

— Impĕrate, e numele unei mahalale din Iașĭ.

— De unde scii rusesce?

— Cât am fost unter-ofițir la granița nóstră din Bugeacul Basarabiei, am învĕțat și limba și comanda dela cazacii Măriei-Tale.

— Și din toțĭ câțĭ au luat parte la atac, numai tu ai scăpat?

— Ba nu, Impĕrate, eu și 82 din 250 de flăcăi.

— Nu te întreb de soldații mei, ci de comandanții mei.

— Sĕ nu fiă cu bănat, comandanții Măriei-Tale au găsit prilegiul sĕ scape mai înainte de-a se lua reduta.

— Cum așa?... nu te pricep... ḑise

7) Pentru protopresbiteratele Clușului, Turdei și al Ungurașului: Grig. *Pletos*, protoiereu și prof. gimn. în Năsĕud.

8) Pentru protopresbiteratele Deșului, Solnocului și al Cetăței-de-pétră: Dr. Eusebiu *Roșca*, asesor cons. și dir. sem.

9) Pentru protopresbiteratele Reghinului, Bistriței și al Mureș-Oșorheiului: Dr. Elie *Cristea*, ierodiacon, secr. și ases. cons. în Sibiiu.

„Reichsrath"-ul austriac a ținut alaltăerĭ ședință. La ordinea ḑilei fiind proiectul de lege pentru *contingentul de recruțĭ*, au vorbit: *Horica* (ceh) plângêndu-se, că domnitorul este rĕu informat asupra poporului cehic. Guvernul a făcut o afacere politică din cestiunea „zde", pentru-ca sĕ facă imposibilĭ pe deputațiĭ cehĭ. Tripla alianță va fi desfăcută odată cu forța armelor. Nu votéză proiectul — *Bianchini* respinge de-asemenea proiectul și ḑice, că la marină elementul croat e persecutat în favorul Italienilor și Maghiarilor. — După-ce a mai vorbit *Gnisvov* Vladimir pentru proiect, camera a trecut la desbaterea propunerei de urgență privitóre la greva minerilor. La finea ședinței *Wolff* se provócă la datele cuprinse în interpelația adresată ministrului-președinte, după carĭ guvernul a sprijinit pe *Anglia jăfuitóre* în rĕsboiul ei *hoțesc* contra eroicilor Burĭ. Două mii de cai ungurescĭ s'au dat spre scopul rĕsboiului, s'au transportat articolĭ militarĭ din magaziile din Brünn, ba chiar și paturile confecționate pentru armata austriacă, au fost date Angliei. Drept aceea pretinde, ca séu ministru-președinte, séu ministrul „landwehr"-ului sĕ rĕspundă și sĕ declare pe cuvênt de onóre, décă s'a întêmplat orĭ nu acéstă vătĕmare flagrantă a neutralităței?

Comisiunea budgetară a Camerei române a ținut sĕptĕmâna trecută două ședințe plenare. Cu acéstă ocasiune d-l Take *Ionescu*, ministrul de finanțe, a declarat, că pe lângă economiile introduse trebue sĕ se mai reducă cheltuelile cu încă cincĭ milióne francĭ și anume: 1,200,000 la căile ferate; 150,000 la ministerul de finanțe; 600,000 la ministerul de culte și instrucția; 2,500,000 la resbel; 300,000 francĭ în fine la ministerul de interne, reducênd lefurile prefecților și altele. D-l Nicolae *Filipescu*, raportorul general al budgetelor, împărtășind vederile ministrului de finanțe, a propus, ca pe viitor inițiativa parlamentară sĕ nu mai presinte nicĭ un proiect de lege, care ar ocasiona cheltuelĭ, décă în acelașĭ timp nu se crează și veniturile necesare pentru acoperirea cheltuelei. Comisiunea budgetară s'a arătat favorabilă acestei idei și d-l Filipescu a și presintat Camerei o propunere în acest sens. D-l Emil *Costinescu*, luând cuvêntul, a arătat, că economiile propuse nu sunt suficiente, deórece d-sa crede, că efectele crisei din 1899 se vor resimți multă vreme încă. Până acum se importa anual 50 milióne francĭ aur pe calea împrumuturilor. Acum trebue sĕ le suprimăm și sĕ facem economiĭ. Prodigalitatea din administrația căilor ferate maĭ cu sémă trebue sĕ înceteze.

După cum se vede, ḑice „C. Fin.", comisiunea budgetară, fără deosebire de colóre politică, își dă bine sémă de situațiunea grea, în care ne aflăm și e firm decisă a asigura țĕrii un budget bine echilibrat.

Un discurs la Câmpulung.

După cum se scie, la *Câmpulung* în Bucovina s'a ținut în 19 Februarie n. o importantă adunare de alegĕtorĭ românĭ. In acéstă adunare d-l deputat Dr. George *Popovicĭ* a adresat către alegĕtorii sĕĭ un discurs fórte bărbătesc, în care după o scurtă și frumósă întroducere, ḑise:

Décă vom rĕmâné inimoșĭ și integri, atuncĭ în ḑiua în care am fost aicĭ ales, au apus pentru tot-déuna acele timpurĭ negre și scârbóse, în carĭ gendarmii și comisarii porunceau Românului, cine sĕ fiă ales deputat. Poporul s'a treḑit din greul sĕu somn. El scie aḑĭ, că are drept la liberă și nestingherită voință în alegerĭ. El scie, că nicĭ presidentul din Cernăuțĭ, nicĭ căpitanul districtual, nicĭ alt diregĕtor n'are voiă sĕ se amestece în alegerĭ, necum sĕ poruncéscă cui-va, séu sĕ-l îngrozéscă. Aspre sunt pedepsele legei pentru acela, care vatĕmă libertatea alegerei, și vĕ făgăduesc, că fără crutare am sĕ chem în judecată pe acei făcĕtorĭ de rele, carĭ vor impila poporul cu prilejul alegerilor. (Aplause.) Laudă lui Dumneḑeu, că ne-am învrednicit a ajunge acest frumos timp de redeșteptare. Sĕ ne pătrundem de lumina lui, sĕ ținem mortiș la învĕțăturile lui. Trebue sĕ luptăm sub stégul victorios al partidului național pentru acest pământ, giuvaerul scump al vieței constituționale: independența și libertatea alegerilor (Aplause.) Numai un deputat eșit din alegerĭ libere și curate va apĕra credincios, integru și cu zel ferbinte interesele alegĕtorilor. Cine e ales din porunca căpităniei, sluga căpitanului rĕmâne și va face hatârurĭ ocârmuirei pentru hatârul primit. (Așa e! așa e!)

După acésta d-l Popovicĭ a espus întréga luptă a partidului național român din Bucovina, precum și dorințele și postulatele Românilor, și a încheiat ḑicênd:

Bar. Bourguignon ne-a credut séu lașĭ, séu slabĭ. De aceea nu s'a sfiit sĕ ne provóce frivol la o luptă crâncenă. Noi am primit'o și-i vom dovedi, că suntem bravĭ și tarĭ (Aplause.) Noi putem suporta un rĕsboiŭ (Așa e!) și nu ne neliniștim, décă sórtea luĭ de-ocamdată e schimbăciósă și norocul nu ne slujește imediat după cum am merita. Nu suntem mulțĭ, dér rêndurile nóstre sunt însuflețite de credință, ca oștile din cruciate. Noi scim, că bărbăția nóstră va decide sórtea acestei țĕrĭ și acéstă convingere dă sufletului nostru mărime și risipesce din el micele slăbiciunĭ.

Bărbațĭ din munții Câmpulungului! viuă orĭ-ce va vré, noi sĕ rĕmânem unițĭ, înțelești și cu inimă vitéză. Sĕ stăm ca stânca de pe Rarău, care rĕmâne neclintită, când corbul rabiat, care vré sĕ lovéscă, își sparge ciocul și capul de ea și cade adênc în abis (Aplause).

Bărbațĭ din Câmpulung! noi nu vom depune armele, orĭ-cât de sângerate ar fi, până nu va veni o cârmă a țĕrii, a căreĭ devisă va fi: dreptate și bunăvoință pentru Românĭ! (Aplause marĭ, prelungite.)

Rĕsboiul din Africa sudică.

Capitularea lui Cronje.

Mare catastrofă l'a ajuns, în fine, pe generalul bur Cronje, care timp de o sĕptĕmână și mai bine a desfășurat cea mai grozavă resistență contra trupelor lui Roberts. Telegrama, ce a trimis'o generalismul engles la Londra ierĭ diminéța la 7 óre și 45 minute din Paardeberg, se confirmă și prin alte scirĭ private. Textul telegramei lui Roberts este următorul:

Paardeberg, *27 Februarie. (7 óre 45 min. diminéța.) „Aḑĭ diminéță Cronje s'a predat necondiționat cu tóte trupele. Cronje se află acum în lagĕrul meu ca prisonier. Efectivul trupelor sale îl vom afla mai tărḑiu. Sper, că guvernul Majestăței Sale va lua cu satisfacție la cunoscință acest succes în ḑiua aniversării luptei dela Majuba".*

Așa déră Roberts a secerat acest *succes*, după cum însu-șĭ ḑice, în ḑiua aniversară a luptei dela Majuba, când adecă înainte cu 19 anĭ Burii au nimicit óstea Englesilor.

La Paardeberg a fost o luptă pe viață și mórte, dér nu numai pentru Burĭ, ci și pentru Englesĭ. Décă vom avé însĕ în vedere, că 56,000 de Englesĭ luptaseră în contra a vre-o 8000 de Burĭ, n'avem sĕ ne mirăm cătușĭ de puțin de *succesul* lui Roberts. Din potrivă lumea trebue sĕ se mire, că Englesii numai după opt ḑile au fost în stare a sili pe Cronje sĕ capituleze.

Este acum o mare întrebare, că ce vor face Burii, și ce vor face și Englesii? Mulțămi-se-vor și unii și alții numai cu atât? Agenția transvaaliană din Bruxella desminte hotărît scirea, că pierderea dela Paardeberg ar constrînge pe Burĭ de a primi o pace rușinósă. Chiar nicĭ căderea capitalei statului Oranje, ḑice o telegramă din Bruxella, nu i-ar puté constrînge pe Burĭ de a depune arma și de a se umili. Asta ar insemna așa-déră, că rĕsboiul e pe departe de a fi sfîrșit și încă de aci încolo avem sĕ ne așteptăm la lupte marĭ între cei doi inimicĭ. Desastrul dela Paardeberg póte fi o rĕsbunare pentru Majuba, dér nicĭ decât o victoriă completă a Englesilor.

A 5-a încercare a lui Buller.

„Central News" primesce din Chieveley o telegramă din care se vede, că *Buller* a trecut a cincea-óră Tugela, ca sĕ mérgă la Ladysmith. O telegramă a lui „Times" însĕ vestesce, că Burii au împedecat înaintarea lui Buller, care a făcut Vinerĭ un asalt asupra șanțurilor inimicului. In fruntea grosului armatei englese se află brigada lui *Hard*, care înaintând spre Railway hill a îndreptat un foc violent asupra unei înălțimĭ ocupate de Burĭ, dér puscăturile nu li-au făcut acestora nicĭ o stricăciune.

Buller anunță la Londra, că în luptele din 20 până în 24 Februarie a avut pierderile următóre: au căḑut 7 ofițerĭ, între carĭ 3 colonelĭ, 31 au fost rănițĭ și 1 a dispărut.

Lupte între Burĭ și Englesĭ.

Burii au atacat la *Sterkstrom* lângă Stormberg trupele englese de sub comanda generalului *Gatacre* și au alungat pe Englesĭ, carĭ au avut pierderĭ marĭ. Intre morții acestui atac, care s'a dat la 25 Februarie, se află și colonelul engles *Hostiks* și căpitanul *Montmorency*. Burii s'au luptat fórte eroicesce. Perderile totale ale Englesilor, carĭ au fost marĭ, nu sunt încă cunoscute.

America filo-bură.

Lui „Times" i-se anunță din Washington, că simpatiile Americanilor pentru Burĭ sunt atât de marĭ, încât realegerea lui *Mac-Kinley*, care e prieten al Englesilor, se pare a fi primejduită. Factorii cei mai influențĭ din America au făcut atent pe Mac-Kinley sĕ-șĭ schimbe atitudinea, décă mai vrea sĕ fiă președinte.

Cronje.

Aristocratul și milionarul engles *Robinson*, care a petrecut mulțĭ anĭ între Burĭ și care cunósce din fundament pe locuitorii celor două republice, s'a esprimat astfel despre genialul beliduce *Cronje*:

Il cunosc de mult, căcĭ mi-e vechiŭ amic și mĭ-ar plăcé sĕ-i strîng mâna în semn de manifestarea admirațiunei mele pentru el. *Cronje* ne este adversar, însĕ eroismul sĕu neîntrecut trebue sĕ-l recunóscem. Cel-ce cunósce pe Cronje, nicĭ nu putea sĕ aștepte alt-ceva dela el. Nicĭ un general bur nu esercită atâta putere spirituală asupra ómenilor sĕĭ ca Cronje; e destul o singură vorbă scósă din gura lui, ca sĕ le inspire curagiŭ. Cronje și-a ales Paardeberg, pentru-că e aprópe de Bloemfontein și pentru-că este un punct de apĕrare eminent... Cronje e om mic de statură, înțelepciunea i-o poțĭ ceti din față; ochii lui tradéză o gravă liniște internă. El se trage din o vechiă familiă hugenotă din Francia, care a emigrat în urma edictului din Nantes. Familia își scria numele atuncĭ Cronier. *Cronje* al nostru este un bărbat de-o rară istețime și scie sĕ-șĭ afle scăpare chiar și din situațiunea cea mai grea. Sângele rece nicĭ-odată nu-l părăsesce, nu vré sĕ scie nicĭ de cel mai mare pericol, însușirĭ acestea, carĭ îl fac par excellence un vestit general. Faptele sĕvêrșite de el în rĕsboiul din anii 80 sunt încă în próspĕtă memoriă. Nevasta lui este o soțiă vrednică, și e tot atât de curagiósă ca și el. Ea s'a dus cu Cronje pe Paardeberg, unde îl îngrijesce. Este o cutezată scornitură, că ea și-ar fi îndemnat bărbatul sĕ capituleze, căcĭ femeile bure sunt dimpotrivă cele mai curagióse și mai neînfrânte adversare, ele își însuflețesc bărbații la luptă. Asta s'a vĕḑut și în rĕsboiul trecut, când s'a esperiat cum înse-și femeile bure încărcau tunurile în timp ce bărbații erau ocupați cu descărcarea lor.

SCIRILE ḐILEI.

— 16 (28) Februare.

Adunarea generală a „Timișanei" s'a ținut Sâmbăta trecută, 24 Febr., în Timișóra. Despre decursul ei ni-se scrie: Adunarea „Timișanei", institut de credit și economii, a fost bine cercetată. Ședința s'a deschis la ora 9½ a. m. sub presidiul directorului esecutiv P. *Rotariu*, și a decurs în ordine și liniște. Adunarea în unanimitate de voturĭ a aprobat rapórtele, bilanțul și proiectul despre împărțirea venitului curat de fl. 32.497.17 împărțindu-se astfel: *1060 fl. spre scopurĭ culturale*, anume: 1) Despărțĕmântului din Timișóra al „Asociațiunei" 400 cor. 2) Alumneului român din Timișóra 300 cor. 3) Tractului protopresb. Timișóra 200 cor. 4) Convictului gr. cat. Lugoș 100 cor. 5) Societăților: „Petru Maior", „Carmen Silva", „Rom. Jună" 160 coróne. 6) La 10 șcóle rurale conf. din diferite comune 460 cor. 7) Societății de lectură „Ioan Popasu" din Caransebeș 10 coróne. 8) Unor studențĭ săracĭ 50 cor. etc. Dividendele pe anul trecut fac 15 cor. de acțiă și se plătesc imediat pe lângă presentarea cupónelor. Adunarea s'a încheiat la ora 1 d. m.

Recunóscerile. D-l deputat *Alexandru Ciurcu* a propus în camera română, ca în viitor recunóscerile calităței de Român

---

Țarul, privind cu dispreț pe șeful, care-i făcuse raportul.

Și căpitanul C. povesti fără încunjur faptul, precum s'a întêmplat.... și terminând adause:

— Nu-mĭ pare rĕu, că am învĕțat rusesce, mi-a fost de folos.

Impĕratul ascultă cu multă luare aminte până la urmă, apoi întorcêndu-se către șef, rosti plin de mânia:

— Astfel îmĭ facețĭ rapórtele?.... Sĕ-mĭ dai lista comandanților!

Și înaintând către căpitan, care abia se mai putea ține pe picióre, îl sărută pe frunte.

— Eștĭ un brav. Ca rĕsplată îțĭ dau ceea-ce încă nimĕnui n'am dat, decorația dela spada mea.

Și desfăcêndu-șĭ marea cruce bătută în pietre scumpe, i-o legă la spada-i pătată de sânge.

— Când vei voi, eștĭ bine venit în țéra mea; coborîtorii tĕi vor fi crescuțĭ sub îngrijirea nóstră, ér tu, orĭ unde te vei afla, de anul nou, s'o scii, arată ambasadorilor mei semnele acestei decorațiunĭ și vei primi o miie de ruble pe fiă-care an și pe tótă viața.

Căpitanul sărutând mâna împĕratului, cu lacrĕmile în ochĭ gata sĕ picure, abia putù îngâna:

— Sĕ trăescĭ Măria Ta!...

Sprijinit de către un medic, căpitanul C. trecù pe dinaintea fronturilor de oficerĭ superiorĭ, carĭ cu privirile ațintite asupra lui și cu mânile la chipiu îi salutau milităresce, până ce-l pierdură din vedere.

Impĕratul întorcêndu-se către marii Ducĭ și toți șefii superiorĭ le rosti:

— De mi-ar fi armata mea pe jumĕtate, însĕ numai cu vitejĭ, ca cei din compania căpitanului, așĭ cucerĭ o lume.

Și arătă cu mâna către Indii...

III.

In una din capitalele Europei, la fiăcare întâiŭ Ianuarie un bĕtrân, îmbrăcat milităresce, se duce la ambasadă. Ambasadorul, atașații militarĭ și toțĭ cei de față, la intrarea lui se scólă în picióre, militarii dreptĭ, cu mâna la chipiu și respectuoșĭ salută pe unul din acei vitejĭ ai neamului nostru, pe care istoria îi uită și generalii rușĭ îi négă.

(*„Noua Revistă Română."*)

Vasile Cosmovicĭ.

sĕ se facă tot în mod individual, dér pe liste de câte dece proiecte de recunóscere de-odată. Printr'asta ţintesce sĕ se pună odată capĕt sistemului de până acum, după care mii de Românĭ aştéptă cu anii zadarnic sĕ fiă recunoscuţĭ cetăţenĭ. Propunerea d-lui A. Ciurcu e acoperită de 72 iscăliturĭ ale d-lor deputaţĭ din tóte grupările. Ne putem aştepta decĭ, că d-l Ciurcu va reuşi a face sĕ se întregéscă regulamentul Camerei, primindu-se disposiţiunea propusă, ceea-ce va servi numai interesului naţional român.

„Maghiarii gr. cat.“ la Roma. Foile unguresci ne spun, că la 4 Martie n. vor pleca la Roma peregrinii „maghiarĭ gr. cat.“ sub conducerea episcopilor Rutenĭ Firczak şi Valyi. In dilele dela 6—9 Martie o deputaţiune din aceştĭ Rutenĭ renegaţĭ va merge la Papa şi-'i va presenta memorandul pentru „legalisarea limbei liturgice maghiare“. Deputaţiunea va fi condusă de *Szabo* Jenő, capul mişcării întroducerii în biserică a limbei liturgice maghiare, ér memorandul va fi presentat de episcopul Valyi.

Subvenţiunile austro-ungare în România. Cetim în „Curier. Financiar“: „Scirea publicată de unele diare din Bucurescĭ, al căror ecou ne-am făcut şi noi, cum-că e vorba, ca şi subvenţiunile din Austro-Ungaria, ce se acordă bisericelor şi şcólelor catolice din România sĕ se depue la casa de depunerĭ, nu se confirmă. Diarele oficióse dau acestei scirĭ cea mai formală desminţire“.

Conferenţă episcopéscă. Primatele catolic *Vaszary* a convocat pe episcopii romano-catolicĭ la o conferenţă pe diua de 3 Martie. Probabil, că conferenţa se va ocupa cu cestiunea autonomiei.

Papa de 90 de anĭ. In 2 Martie n. papa Leo XIII va împlini 90 de anĭ din viaţă. Din incidentul acesta se va face o mare serbare în Vatican, pentru care încă de pe acum se fac marĭ pregătirĭ.

Comerciul Austro-Ungariei în 1899. După raporturile oficiale cu privire la comerciul esterior al teritoriului vamal austro-ungar, importul a fost în 1899 de 790,300,000 fl. ceea-ce constitue o scădere de 29,500,000 florinĭ relativ cu 1898, şi esportul s'a urcat la 928,400,000 florinĭ, adecă cu 120,800,000 florinĭ mai mult, decât în anul precedent. Esportul a întrecut decĭ în 1899 importul cu 138,100,000 florinĭ, pe când acesta din urmă a fost inferior esportului cu 12,200,000 fl. în 1898.

Cameră comercială rusescă în Paris. Banca rusescă în unire cu marii comercianţĭ ruşĭ a decis înfiinţarea unei camere comerciale rusescĭ în Paris. Ambasadorul rus din Paris, prinţul *Urusov*, a primit postul de preşedinte de onóre al camerei, ce se va înfiinţa.

Mórtea unui filantrop. In Belgradul Serbiei a murit de curênd locotenentul pensionat Milije *Nicolicĭ*, care a testat tótă averea sa de 150,000 francĭ casei orfanilor din Belgrad. Nicolicĭ a adunat acea avere printr'o estra-ordinară cruţare. Nu cheltuia la di, decât 24 cr.; îmbrăcămintea şi albiturile şi-le petecea însuşĭ; a purtat un palton timp de 20 de anĭ, care era în urmă aprópe numai din petece, atâta îl cârpise filantropul. In testament a lăsat sĕ fiă înmormêntat cât se póte de simplu, cadavrul sĕ-i fiă aşedat într'un cosciug de lemn şi sĕ-l îmbrace cu uniforma de caporal, ce avusese odată. Dorinţa acésta însĕ nu a fost respectată, căcĭ el fù aşedat într'un cosciug de metal.

Planurile lui Menelik. Sfetnicul regelui Menelik, inginerul *Ilg*, a sosit dilele trecute în Marsilia şi cu învoirea stăpânului sĕu va rĕmâné în Europa timp de un an. Ilg spune, că nu e însărcinat cu nicĭ o misiune specială, dér ar voi totuşĭ sĕ visiteze pe miniştri Walderek-Rousseau şi Delcassé, căcĭ dice, că stăpânul sĕu încă are mare dorinţă de a trăi în pace cu Francia. Conflictul, ce isbucnise de curênd la graniţa Tigrio şi Sudan între Francia şi Abisinia, a încetat aprópe de tot, şi Menelik speră, că în urma restabilirii stărilor pacînice, va puté visita esposiţia din Paris.

Nou călău în Viena. Dilele aceste a depus jurământul noul călău al Vienei *Lang.* Lang a fost mai înainte cafegiu şi a căpĕtat noul post, fiind-că dintre cei 18 concurenţĭ, el a asistat la mai multe casurĭ de esecuţiune şi fiind-că era şi vice-preşedintele clubului atleţilor din Simmering. Printre concurenţĭ au mai fost un croitor, un brutar şi un student ajuns în stare scăpătată.

Un tun înmormêntat şi apoi înviat. Pe câmpul de rĕsboiŭ din Africa-sudică s'a petrecut următórea întêmplare: O mică trupă de Burĭ, impresuraţĭ de Englesĭ, îşĭ apĕrau viaţa cu un singur tun, în care le stetea tótă puterea. Englesii îi aduseseră într'o strîmtóre atât de mare, încât Burii trebuiau séu sĕ se retragă repede, séu sĕ se dea prinşĭ. Nĕcazul Burilor era acum, că décă se vor retrage, tunul va ajunge în mâna Englesilor. Ce sĕ facă decĭ? Deodată îi venì comandantului bur idea sĕ arunce tunul într'o grópă, sĕ-l astupe cu pământ, sĕ-i ridice de-asupra un mormênt şi sĕ-i pună o cruce de lemn. Apucătura a succes de minune. Englesii, credênd, că au de-a face cu mormêntul unor ostaşĭ căduţĭ, n'au mai umblat sĕ le turbure liniştea, ba încă li-au decorat mormêntul cu florĭ de câmp şi cu o cunună, credênd de sigur, că sunt morţĭ de-ai lor. La câte-va dile după asta, însĕ, Englesii éraşĭ s'au retras şi Burii îşĭ reocupară posiţiile de mai înainte. Atuncĭ desgropară tunul şi-i deteră éraşĭ viaţă, slobodind din el bombe înverşunate asupra Englesilor.

Petrecerea „Reuniunei Crucea roşie“. Primim spre publicare următórele: Comitetul „Reuniunei Crucea roşie“ din loc cu onóre aduce la cunoscinţa publică, că „Reuniunea sciinţifică şi casina militară“ din loc arangéză în favorul reuniunei mai sus amintite o producţiune teatrală în Reduta orăşenéscă, Lunĭ în 5 şi Marţĭ în 6 Martie n. c., la care cu onóre invită pe onoratul public. Preţul locurilor e preţul usitat al locurilor de teatru. Bilete se dau din 4 Martie 1900, Dumineca dela 8 óre diminéţa începênd la cassa teatrului din Redută.

Progamul:

1) Ruinele cetăţii, operetă într'un act, scrisă de Carol Caro.

2) Un erou cuhtă, mimică într'un act, scrisă de A. Kellner.

3) Balet de copii.

4) Dece fete şi nicĭ un bărbat, operetă într'un act, scrisă de F. de Suppé.

Se observă, că acest program este pentru ambele serĭ şi că biletele pentru séra de 5 sunt albe, ér pentru séra de 6 Martie sunt pe deasupra provĕdute cu o trăsătură.

Convocare.

Braşov, 12 Faur v. 1900.

Societatea sodalilor românĭ „Lumina“ din Braşov îşĭ va ţiné adunarea sa generală Dumineca în 27 Faur v. c. la 3 óre p. m. în localul societăţii cu următórea ordine de di:

1) Raportul comitetului. 2) Raportul cassei. 3) Intregirea comitetului 4) Propunerĭ.

Arseniu Vlaicu, preşedinte. *Leontin Savu*, secretar.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Făgăraş, Febr. 1900.

Cu ocasiunea petrecerei arangiată de Reuniunea femeilor rom. gr. or. din Făgăraş şi jur a incurs la cassă, din vinderea biletelor, bazar, buffet etc. suma de *629 cor. 16 fil.* şi s'au spesat 305 cor. 10 fil. *a rĕmas decĭ venit curat 324 cor. 6 fil.*

Au intrat suprasolvirĭ şi oferte marinimóse dela p. t. următorii binevoitorĭ: Ana Motoc 5 cor. Vasile Podóbă dir. de bancă în Cluşiŭ 4 cor. Nicolae Chiorniţă şi Dr. I. Rosenberger adv. câte 3 cor. Dr. Fejervári adv. 4 cor. Ioan Taflan, Victor Vulcan, D-na Aneta Stoica de Vişt. Dr. G. Moldovan medic, I. Dombradi, I. Guiman, Căpitan Iános câte 2 cor., George Borzea, Adolf Fleisig, George Mândrean, G. Streza, Iosif Ciora, N. N. câte 1 cor.

Mai departe au donat obiecte pentru bazar p. t. D-nele Lucreţia Micu, Eugenia Turcu, Paulina Meţian, Valeria Beniamin Popp. Zinca Pandrea din Cluşiŭ, Hareti Clonţia, Victoria Aron, Eugenia Păcală şi Maria Dan, d-rele Elena St. Popp, Valentina Chiorniţă din Cuciulata, Maria Bucişan din Sĕlişte, Leniţa Pandrea, Veturia Podóbă din Cluşiŭ, Iuliana Darvaşi învĕţ. în V. Recea, Victoria Grama şi Letiţia Grama din Riuşor.

Asemenea d-l Dr. Nicolae Şerban deputat dietal şi adv. a donat mai multe obiecte pentru „bazar“.

P. t. d-nele Eugenia Turcu, Elisabeta St. Popp, d-rele Elena St. Popp, şi Mariţi Turcu au dat tot concursul la vinderea obiectelor în „Bazar“, precum şi d-na Ana Popa Radu şi d-ra Letiţia Popa-Radu în chioscul chinezesc.

Tuturor acestor p. t. marinimoşĭ sprijinitorĭ, comitetul reuniunei îşĭ ţine de plăcută datorinţă a-le esprima pe acéstă cale călduróse mulţămirĭ.

Din şedinţa comitetului Reuniunei femeilor rom. gr. or. ţinută în Făgăraş la 15 Februarie 1900.

Maria Dan, presidentă. *I. Berescu.* secretar.

Corul vocal rom. gr. or. din Lipova invită la concertul împreunat cu representaţiune teatrală şi cu petrecere de dans, ce se va ţiné în sala hotelului „Regele Ungariei“ Dumineca în 20 Faur (4 Martie) a. c. Inceputul punct la 7½ óre séra. Intrarea cu bilete: locurĭ numerisate, de persónă: rêndul 1—2 1 cor. 20 fil., rênd 3—4 1 cor., rênd 5—6 80 fil., loc de stat 50 fil. Venitul curat este destinat pentru procurarea hainelor de „Căluşerĭ“. — Suprasolvirĭ se primesc cu mulţămită şi se vor chita pe cale diaristică.

Programul: 1) „Imnul Unirii“ cvartet, cor mixt; 2) „Stăncuţa“ sextet, de G. Musicescu; 3) „Limba mea“, poesie de N. Stejărel, declamată de corista Maria Popovicĭ; 4. „Trecui valea“ cvartet cor mixt de I. Mureşianu; 5) „Lelea viteza“ textet, de G. Musicescu; 6) „Neamţul la bătăliă“ anecdotă de I. A. Bogdan, predată de coristul Ioan Micălăcean. Se va representa apoi 7) „Sóre cu plóie“, comediă într'un act de Iosif Vulcan prin coristele şi coriştii: Sofia Popovicĭ, Maria Popovicĭ, Saveta Morariŭ, Sav. Mocârlan, Persida Russu, Dragh. Stanii, Const. Puticĭ, Atanasie Russu, Petru Risti, Const. Dehelean, Const. Jojescu, Silvius Cimu, Mitra Russu. — 8) „Rĕsunet“ sextet, de I. Mureşianu, — I. Vidu.

ULTIME SCIRI.

Londra, 27 Februarie. Roberts anunţă, că Burii prinşĭ sunt cam 4000; dintre aceştia 1500 sunt oranjenĭ, ceilalţĭ transvaalienĭ. S'au luat 6 tunurĭ.

Telegrama lui Roberts a fost cetită la cameră. Redmond Joe a esclamat: 3000 de Burĭ făcuţĭ prisonierĭ de 40,000 Englesĭ, ce victoriă gloriósă! (Rîsete!)

Cronje a plecat la Capstadt, unde au fost duşĭ şi ceilalţĭ prisonierĭ.

Bruxella, 27 Februarie. Agentul din Transvaal Dr. Leyds face cunoscut, că cu tótă capitularea lui Cronje, *rĕsboiul se va continua până la cuţit*, décă Anglia nu va oferi pace acceptabilă.

Lorenzo-Marquez, 27 Februarie. Un numĕr însemnat de Englesĭ şi streinĭ părăsesc Transvaalul.

Londra, 27 Februarie. Telegrame private încă anunţă capitularea lui Cronje. Nu se póte descrie bucuria, ce a pricinuit scirea capitulării lui Cronje, supranumit aicĭ „leul dela Paardeberg“. De-alungul stradelor cutreeră grupurĭ numĕróse de ómenĭ. Aicĭ se crede, că rĕsboiul se apropie de sfîrşit, deóre-ce în câte-va dile Roberts va fi la Bloemfontein şi Anglia va puté impune pacea cel puţin unuia din statele Burilor.

DIVERSE.

Populaţiunea Europei. Un profesor german, Supau, a evaluat populaţiunea Europei la 381 milióne de locuitorĭ în cifre rotunde, în crescere cu 79 milióne faţă cu populaţiunea din 1870, ceea ce dă o crescere anuală de 3 milióne locuitorĭ aprópe. Densitatea mijlociă a populaţiunei Europei este de 39 locuitorĭ pe kilometru pătrat. Décă se consideră fiă-care ţéră în parte, Belgia este aceea, care oferă cea mai mare densitate (224 locuitorĭ de kilometru pătrat). In urmă vin Ţĕrile de jos (152), Insulile Britanice (127). Italia (111), Imperiul German (97), Elveţia (11), Franţa (71), Danimarca (58) etc. Densitatea minimă se vede în Rusia (31), Suedia (11) şi Norvegia (6). D. Supau a grupat pentru diferitele ţerĭ tóte oraşele, care posed o populaţiune de 100.000 locuitorĭ cel puţin. Imperiul german posedă 29, Austro-Ungaria 6, Belgia 5, Spania 6, Franţa 12, Grecia 1, Insulele Britanice 34, Italia 12, Norvegia 1, Ţĕrile de jos 1 şi Turcia 1. In Germania sunt cu 50.000 locuitorĭ 57 oraşe; în Austria 18, în Belgia 10, în Spania 18, în Franţa 34, în Grecia 3, în Englitera 67, în Italia 27, în Norvegia 2, în Ţĕrile de jos 8, în Portugalia 2, în România 1, în Rusia 50, în Sêrbia 1, în Suedia 3, în Elveţia 4, adecă în Europa sunt 308 oraşe, carĭ au împreună o populaţiune de 56½ milióne locuitorĭ, ceea ce face 15% din populaţiunea totală.

Calcule celebre. Cu tóte, că un secol este numai o picătură într'o imensă mare a vecĭniciei, el este pentru noi ómenii un timp îndelungat. A trăi o sută de anĭ, este pentru un om un veac şi puţinĭ se pot bucura de o aşa mare favóre.

Cât de lung este un secol? El are 1200 lunĭ, 5200 sĕptĕmânĭ, însĕ mai bine calculat el are 5217, fiind-că fiă-care an are câte una, ér cel bisect câte 2 dile mai mult, decât au cele 52 sĕptĕmânĭ. Numĕrul dilelor este de 36,524, fiind-că un secol are 76 de anĭ ordinarĭ şi 24 anĭ bisecţĭ. Un secol are prin urmare 876.576 óre.

Un om ar puté sĕ percurgă într'un secol un drum fórte lung, chiar décă ar face numai 10 óre pe di. Décă socotim pe ceas 5 kilometri, atuncĭ omul acesta ar face în 36.524 dile séu 365.240 óre un drum de 1.826.200 kilometri, o distanţă tot atât de mare, ca atuncĭ când ar percurge el ecquatorul în jurul pământului de 45-orĭ, fiind-că sciut este, că pământul are o circumferinţă de 40.000 kilometri. La acest drum nu s'a avut în vedere diferitele piedecĭ, bună-óră ca munţĭ, apă etc. etc.

Cât privesce un voiaj la sóre, drumul timp de un secol ar deveni numai o fracţiune, fiind-că distanţa de 148 milióne chilometri dela pământ până la sóre, ar trebui s'o percurgă timp de 81 secole, pentru a puté ajunge la el.

Pentru a trece la mărimea cifrelor marĭ, sĕ facem de esemplu calculul cât timp ni-ar trebui nouĕ sĕ numĕrăm un milion séu o miliardă de lei. Cât de departe am puté ajunge cu acest calcul într'un secol? Décă am calcula necontenit fără sĕ mâncăm, fără sĕ dormim séu sĕ ne odihnim şi luând ca normă pentru un minut 60 piese calculabile, atuncĭ putem ajunge într'o oră la cifra de 3.600, într'o di 86.400, într'un secol de 36.524 orĭ atâta, adecă 3.155.673 600 séu 3 miliarde, 155 milióne, 673 mii şi şése sute. Acéstă cifră cred, că este destul de mare.

Datoria francesă a rĕsboiului din 1871, compusă fiind din piese de câte un leu, nu s'ar puté calcula în modul arătat mai sus nicĭ într'un secol; cu o muncă de 10 óre pe di ai ajunge într'un secol, de abia la cifra de 1.314.864.000.

Literatură.

„Primul Almanach Macedo-Român“ a apărut în Constanţa, Tipografia „Aurora“ Ilie M. Grigoriu. Este redactat de un comitet macedo-român, constătător din d-nii: T. G. Dabo, P. Vulcan, Dr. T. Şunda şi N. Tacit. Preţul 2 lei esemplarul. Almanachul e fórte bogat în cuprins; conţine: calendaristică, biografiile şi portretele mai multor bărbaţĭ de stat, literaţĭ şi poeţĭ ai imperiului, ai miniştrilor din regatul României şi ai altor marĭ patrioţĭ macedo-românĭ; apoi scóla, biserica, eforiile, episcopatul şi apostolii românismului din Macedonia etc. etc. Materialul peste tot e fórte variat şi interesant, oferind o lectură preţiósă pentru orĭ-ce Român. Venitul, ce se va realisa din vêndarea acestui Almanach, e destinat în favorul bisericei române din Craşova.

O carte valorósă, scrisă de d-l *Ioan Popea*, profesor la şcólele române din Braşov. Cartea este întitulată: *„Caractere morale*, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“. Acéstă carte, atât prin esteriorul sĕu elegant, cât şi prin cuprinsul sĕu bogat, de aprópe 400 pagine, este o adevĕrată podóbă în literatura nóstră. Vom căuta s'o facem mai de-aprópe cunoscută cetitorilor noştri; de-ocamdată ne mărginim a atrage asupra ei atenţiunea tuturor Românilor iubitorĭ de carte; în ea cetitorul va găsi o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângâierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal. — Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu“, la librăria N. I. Ciurcu şi la librăria H. Zeidner în Braşov.

*

„Rĕsboiul pentru neatêrnare, povestit pe înţelesul tuturor de *George Coşbuc*“, este o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă şi atrăgĕtóre, dér tot-odată şi cea mai eftină între cărţile româneşcĭ, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8⁰ de *283 pagine* costă numai 50 cr. (cu posta 55 cr.). Cu deosebire ar fi de dorit sĕ se rĕspândéscă cât mai mult în straturile poporului, fiind ea în adevér scrisă „pe înţelesul tuturor“.

*

O carte de legĭ. **„Amicul Poporului“** îndreptar în cause administrative şi judecătoresci *pentru poporul român*“ de *Titu Vuculescu*, pretor în Pecĭca maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţĕranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

*

Partea a VI a ***Din Memoriul*** lui *Iosif Sterca Şuluţiu* de Cărpeniş“, membru fundator şi membru în comitetul „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ etc. Sibiiu, Tipografia lui W. Kraft 1899. Prin publicaţiunea acésta — care se estinde pe 295 pagine, tipar condensat, volumul avênd format 8⁰ mare — domnul Iosif Şterca Şiuluţiŭ face un preţios serviciu literaturei nóstre istorice. „Memoriul“ partea VI. care cuprinde 16 capitole, este o continuare a „Memoriului“ d-sale, din care 5 părţĭ au apărut deja, şi după cum se indică la finea lucrării de faţă, va urma şi partea VII-a. Notăm, că broşura de faţă s'a publicat în 500 esemplare. Cei ce posed biografia lui Iancu, au *neapărată trebuinţă* de acest „Memoriu“. Preţul ei este 1 fl. 25 cr. esemplarul, plus 10 cr. porto. Se vinde la librăria W. Krafft în Sibiiu. D-nul Şiuluţiu dăruesce 200 fl. din preţul broşurilor pentru „Casa naţională“, ér restul pentru alte scopurĭ filantropice. Recomandăm publicului nostru cu tótă căldura acéstă valorósă publicaţiune.

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Februarie 1900.

Renta ung. de aur 4⁰/₀	98.50
Renta de coróne ung. 4⁰/₀	93.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4¹/₂⁰/₀	101.10
Impr. căil. fer. ung. în argint 4¹/₂⁰/₀	100.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4⁰/₀	93.30
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.50
Renta de argint austr.	99.50
Renta de hârtie austr.	99.40
Renta de aur austr.	98.80
Losurĭ din 1860.	137.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	126.80
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	187.40
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	236.20
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale germane	118.30
London vista	242.50
Paris vista	96.25
Rente de coróne austr. 4⁰/₀	99.25
Note italiene	89.90

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

„BISTRIŢIANA“

Institut de credit şi economiĭ în BISTRIŢA.

CONVOCARE.

Pe basa conclusului subsemnatei direcţiunĭ din 24 Februar 1900 P. T. Domnĭ acţionarĭ se convócă prin acésta la

a XIII-a Adunare generală ordinară,

a institutului de credit şi de economii „BISTRIŢIANA“, care se va ţiné la **23 Martie 1900** la 9 óre a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1) Esmiterea alor 3 verificătorĭ pentru protocolul adunărei generale.
2) Raportul direcţiunei şi, al comitetului de revisiune, statorirea dividendei pre anul de gestiune 1899 şi împărţirea profitului curat.
3) Abscrierea dubióselor.
4) Statorirea marcelor de presenţă pre anul 1900.
5) Alegerea alor 2 membri în direcţiune în locul acelora, carĭ conform § 34 din statute vor fi sortaţĭ, eventual realegerea acelora pre timp de 6 anĭ.
6) Alegerea comitetului de revisiune.
7) Alte eventuale propunerĭ.

Domnii acţionarĭ, carĭ în sensul § 21 din statutele societăţii voesc a participa la adunarea generală în persónă séu prin plenipotenţaţĭ, sunt rugaţĭ a-şĭ depune acţiunile şi eventual dovedile de plenipotenţă trei dile înainte de adunarea generală la cassa institutului.

Bistriţă, 24 Februarie 1900.

Mihăilă Mihăilasch m. p.
director esecutiv.

Incheierea socotelelor cu 31 Decemvre 1899.

Contul Bilanţului.

Active.

		florinĭ	cr.	florinĭ	cr.
Cassa		4662	58		
Cambii de bancă	366452.50				
Escompt hipotecar	63506 43	429958	93		
Împrumute pe hipotecă		33223	61		
Imprumute pe obligaţiunĭ		13510	89		
Imprumuturĭ pe efecte (Lombard)		4635	—		
Efectele fondului de pensiune		3360	—		
Efectele fondului special de reservă		510	—		
Realităţĭ		19996	57		
Mobiliar	488.75				
după amortisare de 10⁰/₀	48 87	439	88		
Debitorĭ		4538	61	514836	07
				514836	07

Pasive.

		florinĭ	cr.	florinĭ	cr.
Capital de acţiunĭ		40000	—		
Depunerĭ spre fructificare şi anume:					
a) de-ale privaţilor	217.592.79				
b) de-ale fondului general de reserve	40.000.—				
c) de-ale fondului special de reserve	5382.17				
d) de-ale fondului de pensiune	8536.09				
e) de-ale fondului pentru scopurĭ filantr.	499.60	272010	65		
Dividendă neridicată pro 1898		40	—		
Interese transitóre		4707	15		
Cambii reescomptate		190007	43		
Creditorĭ		645	63	507410	86
Profit curat				7425	21
				514836	07

Contul Profite şi Perderilor

Debit.

		florinĭ	cr.	florinĭ	cr.
Contribuţiune directă	1641.86				
10⁰/₀ după interesele la depunerĭ	1180.92	2822	78		
Competinţă de timbru		25	50		
Salarie		6917	33		
Spese de tot soiul		743	21		
Interese la depunerĭ		11809	08		
Banĭ de cuartir		940	—		
Marce de presenţă		344	—		
10⁰/₀ amortisare din mobiliar		48	87		
Porto postal		181	50		
Dubióse		439	—	24271	27
Profit curat				7425	21
				31696	48

Credit.

	florinĭ	cr.	florinĭ	cr.
Interese după tot feliul de împrumuturĭ	27300	16		
Interese de întârdiere	928	78		
Provisiunĭ şi tacse	2575	05		
Chirie	892	49	31696	48
			31696	48

Bistriţă, 31 Decemvre 1899.

Alecsandru Szilaşi m. p., preşedinte. **Mihăilă Mihailasch** m. p., director esecutiv. **Stefan Poruţiu** m. p., cassar. **Leon Monasterian** m. p., comptabil.

Sub-semnatul comitet am esaminat conturile presente şi le-am aflat în deplină regulă.

Bistriţă, 19 Februarie 1900.

Iosif Lissai m. p., *Anchidim Candale* m. p., *Pompiliu Grapini* m. p.

Cursul pieţei Braşov.

Din 28 Februarie 1900.

Bancnota rom.	Cump. 18.90	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump. 18.70	Vênd.	18.75
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.08	Vênd.	19.14
Galbenĭ	Cump. 11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump. 2.54	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 118.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5⁰/₀	100.—	Vênd.	101.—

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.